

Hobbs, D., 'Doing the business; Entrepreneurship, the Working Class and Detectives in the East End of London', Oxford, Clarendon Press, 1988, VII X XIII, 225 p.

In de voorbije 25 jaren zijn er in het Westen verschillende belangrijke onderzoeken gepubliceerd over de werking van opsporingsdiensten. Denk aan *Justice Without Trial* van J. SKOLNICK en *Making Crime* van R.V. ERICSON. Aan deze lijst mag het boek van D. HOBBS wat mij betreft zeker worden toegevoegd. Niet alleen omdat hierin ook op een eigen, grondige wijze het feitelijke functioneren van zulke diensten wordt geanalyseerd, maar vooral omdat in deze analyse ook de sociaal-economische en politiek-culturele omgeving van dergelijke eenheden is meegenomen. Hierin onderscheidt deze studie zich nl. van verreweg de meeste andere studies op dit terrein. Deze blijven gewoonlijk steken in de interne organisatie van recherches, hun positie in het politieapparaat en de strafvordering en de relaties die ze onderhouden met andere instellingen van de strafrechtspleging.

De eerste hoofdstukken (2-4) van deze belangwekkende studie zijn gewijd aan de geschiedenis van de Britse politie tot in de jaren '70. In de analyse hiervan gaat de meeste aandacht natuurlijk uit naar de wijze waarop de opsporing binnen haar structuren werd uitgebouwd. Haar sluitstuk omvat een indringende studie van het beleid dat in de jaren '70 in de Metropolitan Police is gevoerd t.a.v. de CID (Criminal Investigation Department). De conclusie hiervan is dat de omvorming van de geüniformeerde dienst in een meer op militaire leest geschoeide strijdmacht door de bekende Commissioner Sir Robert MARK onwillekeurig met zich meebracht dat de recherche meer een ondernemende tak van het politiebureau in London werd. Heersen daar vooral discipline, hiërarchie en bureaucratie, hier telt vooral eigen initiatief.

Oost-Londen, East End, is het voorwerp van de hoofdstukken 5-7. Na een historische uiteenzetting over dit roemruchte deel van de stad, dicht bij de havens, pleisterplaats voor steeds weer massa's immigranten, vertelt D. Hobbs die er zelf is geboren en er lang heeft gewoond en gewerkt, in geuren en kleuren over de sociale verhoudingen in deze buurt, over de smeltkroes van culturen die hij is, en vanzelfsprekend over zijn economische bedrijvigheid. Deze komt erop neer dat velen er naar vermogen moeten proberen om op legale maar vooral illegale manieren aan de kost te komen. Naar ... vermogen: 'The varying degrees of competence displayed by members does in many ways parallel the extent of their illegal activity, with those at the élite end of the scale having little necessity for risky acts of blatant criminality. They are able, by exploiting their favourable market position, to acquire pecuniary and status advantages from a more conventional, if slightly perverse reading of capitalist ideology (...). At the time of writing Jack's son is about to make a court appearance charged with actual bodily harm. Danny's son is well on the way to Cambridge'.

In hoofdstuk 8 gaat Hobbs dan in op de kwaliteit waarop rechercheurs in dit 'Wild West' worden gerecruteerd en beoordeeld: uit halve informatie zaken kunnen opbouwen die door de rechter worden gehonoreerd met klinklare veroordelingen. Goede rechercheurs moeten daar dus zaken kunnen draaien zoals de ondernemers er geld maken; de 'case makers' moeten opgewassen zijn tegen de 'money makers'. En hierom is het maar normaal dat zij voortdurend in elkaars nabijheid vertoeven: in cafés, in restaurants, op pleinen, enz. Want daar kunnen zij zich aan

elkaar meten, daar kunnen zij met elkaar handelen, en daar kunnen zij aan de buitenwereld tonen waar de tolerantiegrenzen liggen. In het nawoord van deze 'romantische' studie doet Dick Hobbs tenslotte nog een zeer interessante voorspelling: worden de werkwijzen van rechercheurs op politiebureaus nog meer geformaliseerd en gecontroleerd, dan de laatste jaren al is gebeurd, dan zullen hun kwaliteiten als ondernemers buiten het bureau van nog groter belang worden. Die bureaucratisering maakt succesvol opereren 'binnen' immers onmogelijk.

Deze voorspelling brengt mij op mijn beurt tot slot bij het enige grote bezwaar dat ik tegen deze studie zou willen inbrengen, nl. dat Hobbs wel overtuigend aantoonst dat in een ondernemende buurt als East End alleen ondernemende rechercheurs passen, maar dat hij niet laat zien hoe transacties tussen dezen en de anderen plaatsvinden, wat er in deze transacties omgaat, welke de politie-tactische en juridische waarde van het betrokken 'goed' is, enz. Hierom ook is zijn voorspelling volgens mij niet goed onderbouwd. Wat niet direct wil zeggen dat het een slag in de lucht is. Maar ik geloof dat de toenemende 'bureaucratisering' van de recherche hooguit bevordert wat al jaren, ook in Groot-Brittannië, aan de gang is: de proactivering van de recherche. En om deze proactivering tot haar recht te laten komen wordt zij ingebouwd in bijzondere eenheden die goeddeels losstaan van de gebureaucratiseerde en 'gereactiveerde' algemene recherche. Maar om deze tweeledige ontwikkeling te kunnen zien, is het nodig om de politie niet alleen 'lokaal' te onderzoeken maar ook 'centraal', omdat de nieuwe specialismen juist aan de top, in het centrum van de korpsen worden ingericht, en niet in hun periferie, b.v. in East End.

Cyrille Fijnaut

M. Seebode, 'Der Vollzug der Untersuchungshaft', de Gruyter, Berlin, 1985, XXXIX + 256 p.

In het eerste hoofdstuk bespreekt de auteur de verschillende maatschappelijke domeinen waarbinnen de uitvoering van de voorlopige hechtenis van betekenis is: het domein van het strafrecht en strafvordering, het domein van de criminologie en het sociale domein, waar een Staat, die een democratie en een rechtsstaat is, ook een sociale plicht te vervullen heeft, met name de nodige sociale bijstand te verlenen om de nadelige gevolgen van de voorlopige hechtenis afdoende op te vangen. In dit hoofdstuk komt tevens de frequentie van de toepassing van de voorlopige hechtenis ter sprake, zoals ook haar duur en de praktische betekenis van de verschillende aanhoudingsgronden. De Duitse overheid onderzoekt jaarlijks, op 1 januari, het aantal personen dat in de strafinrichtingen verblijft en het aandeel van de voorlopig gehechten hierop. De hieruit opgestelde statistiek toont in ieder geval aan dat het aandeel van de voorlopig gehechten door de jaren heen gestegen is. Het juiste aantal personen dat jaarlijks een voorlopige hechtenis ondergaat en de gemiddelde duur van de hechtenis zijn echter onbekend. Deze gegevens worden immers niet systematisch bijgehouden. De auteur besluit, na voorzichtige schatting, dat er jaarlijks 40.000 à 50.000 personen een voorlopige hechtenis ondergaan en dat er zich jaarlijks evenveel mensen in voorlopige hechtenis bevinden als er hun strafuitvoering beginnen. De gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis wordt op 3 à 4 maanden geraamd. De auteur onderzoekt vervolgens de vier aanhoudingsgronden: